

Zpráva o činnosti organizace za rok 2024

Botanická
zahrada
Liberec

Obsah

I	Úvodní informace	3
	A Základní údaje	3
	B Nemovitosti ve správě Botanické zahrady	3
	C Organizační struktura a počet zaměstnanců	4
II	Specifická odborná část	5
	A Stálé expozice	5
	1 Vnitřní skleníkové expozice	5
	2 Venkovní expozice	13
	B Krátkodobé výstavy a komentované prohlídky	14
	C Odborná a publikační činnost	15
	D Edukační činnost a marketing	16
	1 Edukační činnost	16
	2 Marketing	17
III	Vyhodnocení finančního hospodaření organizace	18
	A Výnosy organizace, zhodnocení vývoje	18
	B Náklady organizace	18
	C Plnění soustavy ukazatelů	19
	D Hospodářský výsledek organizace	20
	E Finanční vypořádání příspěvků, dotací a návratných finančních výpomocí	20
	F Stavby peněžních fondů	21
	G Inventarizace	21
	H Výsledky kontrol	21
IV	Zhodnocení roku 2024 v Botanické zahradě Bc. Václavem Lenkem, ředitelem organizace	23
V	Přílohy	24
	A Organizační struktura	25
	B Hlavní činnost – plnění rozpočtu	26

Pohled na Botanickou zahradu,
jaro 2024, foto Matěj Kania

I Úvodní informace

A Základní údaje

Botanická zahrada Liberec-LK, příspěvková organizace

IČO 10973605
Purkyňova 630/1
460 01 Liberec

Tým zpracovatelů

- Bc. Václav Lenk, ředitel
- RNDr. Miroslav Srba, Ph.D., botanik
- Monika Voničková, akvaristka
- Radka Kuchtová, edukace a marketing
- Ing. Věra Chládková, vedoucí administrativy

Předkladatel

- Bc. Václav Lenk, ředitel

B Nemovitosti ve správě Botanické zahrady

Botanická zahrada Liberec – LK, příspěvková organizace (dále jen Botanická zahrada) se nachází v katastrálním území Liberec mezi ulicemi Lesní a Purkyňova a rozprostírá se na pozemcích o celkové výměře 17 805 m².

Seznam pozemků svěřených do správy Botanické zahrady Libereckým krajem (LV 14538)

parcela č.	výměra (v m ²)	druh pozemku, způsob využití
3128	4618	ostatní plocha, zeleň
3174/1	845	ostatní plocha, zeleň
3174/2	1443	zastavěná plocha a nádvoří
3174/6	54	zastavěná plocha a nádvoří
3174/7	332	ostatní plocha, zeleň
3174/8	674	ostatní plocha, zeleň
3174/9	265	ostatní plocha, zeleň
3174/10	774	ostatní plocha, ostatní komunikace
3174/11	349	ostatní plocha, zeleň
3174/12	1884	ostatní plocha, manipulační plocha
3174/13	1511	ostatní plocha, zeleň
3174/14	646	zastavěná plocha a nádvoří

Skleníkový komplex byl vystavěn v letech 1995–1999. Skládá se z expoziční části, která je přístupná veřejnosti a pěstebních skleníků, které jsou běžně veřejnosti nepřístupné. V roce 2014 byl v zadní části zahrady přistavěn výstavní pavilon „L“, kde je umístěna expozice leknínů. Posledním dostavěným pavilonem je pavilon M z roku 2020, kde je trvale umístěna expozice o přirozených podmínkách rostlin, které jsou v Botanické zahradě k vidění. Od roku 2023 je využíván také pro krátkodobé výstavy a doprovodné akce. Na okolních pozemcích jsou vytvořeny rozsáhlé venkovní expozice.

Seznam staveb (LV 14538)

objekt	na parcele č.	způsob využití
pěstební skleníky, garáže, kotelna	3174/2	občanská vybavenost
pavilon M	3174/6	občanská vybavenost
administrativní budova (výstavní sál, dílna údržby)	3174/14	jiná stavba
pěstební skleníky č. 8, 9, 10	3174/15	občanská vybavenost
pavilon L	3174/17	jiná stavba
expoziční skleníky (č.p. 630)	3175	občanská vybavenost

Stavby nezapsané v katastru nemovitostí

objekt	na parcele č.
hlavní vstup – pokladna	3128

C Organizační struktura a počet zaměstnanců

Organizace je od roku 2024 vnitřně členěná do pěti oddělení – zahradnická sekce, marketingové a edukační oddělení, akvaristika, technická sekce a administrativní sekce.

V průběhu roku 2024 byl navýšen úvazek hlavního botanika a vedoucího laboratoře z 0,25 na 0,3 úvazek. Změnila se koncepce vedení zahradnické části, kde nyní působí jedna vedoucí zahradnice a má jmenovanou zástupkyni. V zahradnické sekci došlo k částečné obměně týmu po ukončení pracovního poměru jedné zahradnice a pomocného zahradníka. Počet zahradníků byl navýšen na 11 s celkovým úvazkem 10,75. Dále zde jsou obsazeny 4,3 úvazku pomocného zahradníka.

Akvaristika zůstala obsazena jednou osobou na celý úvazek. Mimo péči o expozici akvárií zahrnuje také péči o ostatní živočichy v organizaci – např. kajmana brýlového, karetu, kapry koi, ptactvo v expozici Austrálie a další.

K edukačnímu oddělení byly v průběhu roku přidruženy marketingové činnosti a je obsazeno dvěma úvazky.

Technická sekce sdružuje vedoucího technika organizace, údržbáře a 1,5 úvazku uklízečky.

Administrativní sekce nově sdružuje vedoucí administrativy, provoz pokladny a interní knihovny. V této sekci byly zrušeny pozice účetní a mzdová účetní, protože došlo k outsourcingu těchto služeb externí účetní firmou. Vytvořena byla nová pozice asistentka.

Na konci roku 2024 pracovalo v organizaci 28 osob s celkovým přepočteným úvazkem 25,862 úvazku. Průměrná měsíční mzda činila v roce 2024 35 634 Kč.

Organizační struktura je uvedena v příloze č. 1.

II Specifická odborná část

A Stálé expozice

Stálé expozice jsou rozděleny na venkovní a vnitřní. Celkový počet rostlinných druhů a kultivarů představuje na 8500 položek. Oproti předchozímu roku tak přibylo ve sbírkách přibližně 300 nových položek, zejména v úseku masožravých rostlin, orchidejí, kaktusů a sukulentů a také v kolekci australské flóry. V expozicích i v zázemí jsou popsány informačními cedulkami. U některých jsou pro návštěvníky uvedeny zajímavosti o daném exempláři. Dále jsou u vnitřních expozic nabídnuty podrobnější informace knižní formou a na důležitých místech venkovních expozic jsou umístěné audio panely, které podávají důležité informace o danému expozičním místu.

1 Vnitřní skleníkové expozice

a Zvláštní sukulenty a kaktusy

Umístění: pavilon A

Nevšední přehlídka rostlin, které dokážou přežít v suchém a horkém prostředí jižní Afriky a severoamerické pouště.

Tento pavilon je tematicky i prostorově členěn. Nachází se zde malé kaktusy a americké a africké sukulenty. Prostor napodobuje kamenitou pouštinu. Prezентuje způsoby přizpůsobení rostlin na horké a srážkově nepříznivé klima. V africké sekci lze aktuálně vyzdvihnout málo divoké sukulentní druhy rodu *Pelargonium*, které po volném vysazení do expozice nabraly během roku 2024 velmi dobrou kondici a prezentují tak málo známé životní formy jinak oblíbených „muškátů“. Expozice kaktusů je rozdělena taxonomicky po rodech. V delší části po obvodu skleníku jsou kaktusy pocházející z Argentiny, Bolívie, Chile a Peru. V kratší části pak rostou mexické kaktusy. Expozice sukulentů je rozdělena na africké a americké druhy. Rozdělena je rohovou výstavní plochou, kde jsou vystavovány zvláštní sukulenty ze sbírkového zázemí s ohledem na jejich přirozené růstové cykly v průběhu roku. V létě tu jsou k vidění teplomilné druhy např. z rodu *Pachypodium*. V zimě jsou dominantou další druhy, např. z rodu *Conophytum*. Poslední částí této expozice je kamenitá pustina, ve které jsou umístěny jedny z prvních cévnatých rostlin naší planety, cykasy.

b Aridní Afrika a Madagaskar

Umístění: pavilon B

Centrální expozice představuje sukulenty a dřeviny Madagaskaru a rovníkové Afriky.

Jedná se o expoziční prostor navržený tak, aby umožnil vytvářet vhodné podmínky pro rostliny pouští, polopouští a savan Afriky. Větší část této expozice tvoří sukulentní rostliny ze subtropické Afriky a dále specifická ostrovní flora Madagaskaru a Kanárských ostrovů. V této expozici je umístěna pestrá přehlídka rodů *Aloe*, *Kalanchoe*, *Haworthia*, mnoho druhů pryšců (*Euphorbia*), ale také baobab (*Adansonia*) nebo rostlina welwitschie podivná (*Welwitschia mirabilis*).

c Australis

Umístění: pavilon C

Sugestivně komponovaná expozice, která vás přenese do jihoaustralské buše. Atmosféru australské přírody dokresluje oranžová zem a soustavné volání holoubků diamantových (Geopelia cuneata), kteří jsou chováni ve voliére v horní části pavilonu.

Cestu touto expozicí lemují tvrdolisté keře rodů *Banksia*, *Melaleuca*, *Casuarina* nebo také majestátný žlutokap (*Xanthorrhoea*). V pavilonu je umístěna například i jedna z nejnebezpečnějších rostlin – žhavý kopřivák morušovitý (*Dendrocnide moroides*). V expozici je však umístěn bezpečně mimo dosah návštěvníků. Většina rostlin této expozice jsou pyrofyty, tedy rostliny jejichž populace jsou vázány na obnovu občasnými požáry. V menší části skleníku jsou rostliny ze severní oblasti s letními dešti.

V průběhu listopadu a prosince probíhala rekonstrukce ptačí voliéry. Provazové sítě na zasklené stěně voliéry byly nahrazeny vhodnějšími samolepkami s UV efektem na ochranu ptáků před nárazy do skel. Větší část voliéry s pletivem byla lépe zabezpečena proti úniku ptáků a podlaha byla olištována pevnějším materiálem. Následně došlo k úpravě interiéru voliéry – byl navezen nový písek, bidýlka, stromy a houpačky.

d Masožravé rostliny

Umístění: pavilon D

Z hmyzího pohledu nejdravější část liberecké zahrady. Setkáte se v ní se špirlicemi, tučnicemi, rosnatkami a láčkovkami.

Jedná se o velmi oblíbený úsek zahrady, zejména pak u dětských návštěvníků. Expozice masožravých rostlin historicky velmi přispěla k renomé zahrady, jelikož Botanická zahrada byla první institucí bývalém Československu, která tuto nevšední skupinu rostlin prezentovala veřejnosti.

Současná expozice rostlin je rozdělena podle geografických oblastí a modeluje typické biotopy ve kterých se můžeme ve světě s masožravými rostlinami setkat. Centrální část pavilonu napodobuje močál jihovýchodu USA s porosty špirlic, zejména pak překrásnou špirlici bělolistou (*Sarracenia leucophylla*). Pavilon však nabízí okénka i do jiných domovů masožravých rostlin, jako jsou mexické mokravé skály, stolové hory ve Venezuele, venezuelskou „Gran Sabana“ nebo tropický deštný les ostrovů indomalajské oblasti.

Na konci roku 2023 jsme zahájili dílčí experiment, kdy jsme přestali seřezávat exemplář vzácného japonského kultivaru láčkovky *Nepenthes* ‚Mizuho‘ a dovolili jsme mu prorůst větracím průduchem do pavilonu „E-Neotropis“. Umožnili jsme tak rostlině dosáhnout skutečně dospělých rozměrů, díky čemuž si nyní mohou návštěvníci uvědomit, jak obří mohou zástupci masožravých láčkovek být. Rostlina se za to odměnila girlandami vzdušných láček, které mohou návštěvníci obdivovat z chodníčku pavilonu „E-Neotropis“. V roce 2024 vykvetla hned několika květenstvími, což je u této rostliny naprosto unikátní. Tým Botanické zahrady využil vzácného pylu *Nepenthes* ‚Mizuho‘ ke sprášení jiných láčkovek kvetoucích v expozici. Podařilo se tak získat mnoho nových semenáčků, které jsou nyní kultivovány ve sbírkovém zázemí a mohou se teoreticky v budoucnu stát novým mezinárodně uznaným kultivarem.

e Neotropis – pavilon tropů „Nového světa“, tedy Jižní Ameriky

Umístění: pavilon E

Pavilon hostí pestrkou ukázkou flóry Amazonie, například bromelie (*Bromeliaceae*), mučenky (*Passiflora*), podražce (*Aristolochia* spp.) a další. V letních měsících kraluje jezírku viktorie cruzova (*Victoria cruziana*) společně s lotosy.

Pavilon Neotropis představuje návštěvníkům i některé užité rostliny původem z Jižní Ameriky, jako je například kakaovník, vanilka, papája nebo ananas.

Nahoře vlevo: kopřivák morušovitý.
Nahoře vpravo: pohled do expozice Australis.
Dole: *Victoria amazonica* v pavilonu Neotropis.

Nahoře vlevo: pohled do pavilonu F, Velké kaktusy.
 Nahoře vpravo: pohled do expozice Právěk.
 Dole: květ kamélie japonské.

f Velké kaktusy

Umístění: pavilon F

Kaktusům a sukulentům je v botanické zahradě věnován velký prostor a v tomto pavilonu to platí doslova.

Obří druhy kaktusů, jako *Cereus sp.*, *Pachycereus sp.* nebo *Echinocactus grusonii* jsou zde vysazeny do volné půdy a mohou svými kořeny prorůst až do podloží zahrady. Volné kořeny a výška skleníku jim tak dovoluje dorůst naprosto úctyhodných rozměrů.

V expozici se nachází i největší druh kaktusu na světě – saquáro obrovské (*Carnegie gigantea*). V přírodě dorůstá výšky kolem 20 m a dožívá stáří 200–250 let. Jedná se však o mimořádně pomalu rostoucí druh. Exemplář umístěný v expozici je vypěstovaný ze semínka v roce 2002. Vzhledem k podobnému ekologickému optimu tillandsií a agáví s kaktusy jsou v pavilonu F vhodně umístěny i tyto rostliny.

g Paleotropis

Umístění: pavilon G

*Expozice věnující se tropům „starých kontinentů“ Afriky a Asie. Dominantou je trs největšího bambusu na světě – *Dendrocalamus giganteus* z Bornea a také uměle vytvořený model kmene pralesního velikána s typickými deskovými kořeny.*

Tato expozice hostí řadu lián a epifytů, jako by tomu bylo v přírodě. Kompozici lze pozorovat i z horního patra, což má evokovat pohled v korunách deštného pralesa. Jedním z unikátů pavilonu je největší zmijovec titánský (*Amorphophallus titanum*), rostlina se zdánlivě největším květem na světě. Ve skutečnosti se však jedná o bizarní květenství stovek droboučkových kvítků ukrytých uvnitř obřího toulce. Dílčí expozici druhu *A. titanum* netvoří jediná rostlina, jak bývá ve světových zahradách pravidlem. BZ Liberec vede početnou skupinu geneticky odlišných exemplářů, které vzešly z úspěšného opylení liberecké „matky“ pylem získaným z botanické zahrady v USA. V botanických zahradách po celém světě se jedná o vzácně pěstovanou rostlinu, v roce 2024 dokonce proběhlo celosvětové sčítání pěstovaných exemplářů *A. titanum*. Skupina rostlin v Liberci je tak světově významným nositelem genofondu v přírodě silně ohroženého druhu.

V letních měsících zdobí jezírko tropické druhy leknínů a jejich pestrobarevné kultivary. Některé druhy kvetou pouze v nočních hodinách a ráno už jsou vidět jen zbytky noční krásy. Pokud je chtějí návštěvníci spatřit, musí přijít hned po otevření zahrady, protože kolem desáté hodiny se již květy nočních leknínů zavírají.

V pavilonu jsou k vidění také užitkové rostliny, např. rýže setá (*Oryza sativa*), banánovník Fehi (*Musa fehi*) s největšími listy ze všech rostlin v zahradě nebo také skořicovník pravý (*Cinnamomum verum*).

h Pravěk

Umístění: Pavilon H

Seznamte se se světem, který ještě neznal trávu ani jiné kvetoucí rostliny. Rozhlédněte se kolem sebe a uvidíte vegetaci, kterou se živili býložraví dinosauři.

Pavilon, jehož expozice se snaží návštěvníka přenést nejen v prostoru, ale i v čase. A to do doby, kdy vzduchem létaly půlmetrové vážky (konec prvohor) nebo později, kdy začala éra vlády dinosaurů (druhoohory). Návštěvník tu může obdivovat výtrusné a nahosemenné starobylé rostliny – různé druhy cykasů, kapradin nebo vranečků. Pavilonu dominuje vodopád, který dotváří pravěkou scénérii.

Za zmínku stojí, že většina majestátních stromových kapradin, které lze obdivovat v pavilonu „H“ byly vypěstovány přímo v Botanické zahradě z mikroskopických výtrusů.

i Květnice

Umístění: pavilon I

Zde si na své přijdou milovníci krásně kvetoucích a vonících rostlin.

Dominantou expozice jsou přes 200 let staré stromy plnokvětých japonských kamélií. Pět stromových kamélií rostoucích okolo bazénu, ve kterém plavou Koi kapři, získala zahrada v roce 1964 po zborcení oranžerie Státního zámku a hradu Frýdlant. V jarním měsíci pavilon láká na sladkou vůni květů citrónů a pomerančů. Sezónně se zde prezentují kvetoucí hrnkové rostliny – lilie, bramboříky či kopytníky.

V roce 2024 byl do expozice dosazen exemplář šácholanu velkokvětého (*Magnolia grandiflora*). Kromě zářivě bílých květů, které mohou dosáhnout velikosti 20–30 cm je cenným doplněním programu evolučně starobylých rostlin v BZ Liberec.

j Lekniny

Umístění: pavilon L

V tomto pavilonu najdete naši chloubu – pyšníme se jednou z největších a nejpestřejších sbírek leknínů mezi veřejně přístupnými zahradami v České republice.

Pavilon byl vystavěn speciálně pro lekniny v roce 2014. Návštěvník zde může vidět jak největší lekniny: viktorii cruzovu a viktorii královskou (*Victoria cruziana*, *Victoria amazonica*), tak nejmenší leknín světa, *Nymphaea thermarum*, mimořádně vzácnou raritu, která byla lidskou činností v přírodě již zcela vyhubena. Expozice je dále doplněna venkovními nádržemi, kde jsou umístěny pestrobarevné kultivary venkovních, mrazuvzdorných leknínů. Vzhledem k sezónnosti leknínů je tato část zahrady přístupná od května do září.

k Pavilon M

Pavilon M je nejmladší stavbou v areálu Botanické zahrady. Vznikl v prostoru bývalého stánku s občerstvením a doplňkovými předměty. Jeho kolaudace proběhla v roce 2020. Je zde výstava prezentující různé formy vegetačních uskupení, ze kterých pocházejí rostliny prezentované v Botanické zahradě. Zároveň zde probíhají krátkodobé výstavy.

l Orchideje

Umístění: expoziční skleníky – horní patro

Botanická zahrada Liberec má ve svých sbírkách více než 1 600 druhů.

Orchideje představují jednu z nejpočetnějších skupin kvetoucích rostlin na světě. Počet druhů pouze odhadujeme a to mezi 25–30 tisíci. Sbírký zahrady jich schraňují více než 1 600 a jsou představovány formou průběžně obměňovaných expozic. Vzhledem k tomu, že orchideje jsou pro většinu návštěvníků atraktivní především v době květu, je většina exemplářů umístěna ve sbírkovém zázemí a jsou prezentovány v době květu formou průběžně obměňovaných expozic.

m Bonsaje

Bonsaje jsou tradiční a starobylou kapitolou zahradnického umění, které k Botanické zahradě v Liberci neodmyslitelně patří.

Zahrada je hrdým kurátorem 250 let staré bonsaje jalovce čínského (*Juniperus sinensis*), nejdéle pěstovaného exempláře mimo orient. Tato rostlina byla z Dálného východu dovezena v roce 1882 do Rakouska a přes šlechtické zahrady ve Vídni a v Čechách se nakonec v roce 1977 dostala až do Liberce.

Nahoře: pohled do expozice pavilonu L – lekníny.
Dole: výstava Květy jara v pavilonu M.

Nahoře: pohled na floru jednoho z mořských akvárií.
Dole: jezírko v expozici alpinum.

n Akvária

Umístění: pavilon B

V našich akváriích je k vidění korálový útes, faunu a flóru velkých jihoafrických jezer nebo povodí Amazonky.

Akvaristika patří historicky mezi největší lákadla naší botanické zahrady. Pestrobarevná velkoobjemová akvária přenesou návštěvníka na korálový útes, do velkých jihoafrických jezer nebo do povodní řeky Amazonky. Můžete tu pozorovat velkou škálu živočichů od obojživelníků a ryb až po nejružnější skupiny bezobratlých.

V červenci proběhla pravidelná kontrola chovu kajmana brýlového Krajskou veterinární správou. V listopadu byl pořízen nový infrazářič pro vyhřívání kajmana na souši. V říjnu proběhlo testování kaprů koi na parazity a jejich následné přeléčení. Následně bylo šest dlouhodobě chovaných kaprů doplněno o osm nových mladých ryb. V dubnu bylo opraveno prasklé akvárium a po jeho zprovoznění byly vypuštěny nově zakoupené ryby *Pterophyllum altum*. U akvária s axolotly *Ambystoma mexicanum* bylo vyměněno průtočné čerpadlo k chlazení. V září bylo pořízeno 15 ks mořských ryb *Amphiprion ocellaris* – black. Darem zahrada získala mořskou rybu *Diodon holocantus*. U jednoho z mořských akvárií byly vyměněny dva 26 let staré odpěňovače za jeden moderní výkonnější typ. Koncem října začala postupná výměna starých osvětlovacích těles s trubicemi T5 a T8 za nová LED světla Red sea Reefled 90, která jsou ovládána přes síť wifi.

2 Venkovní expozice

Venkovní expozice je členěna do několika samostatných celků. Významná část je věnována rozáriu neboli expozici růží. V zahradě jsou umístěny již od 60. let minulého století. Jedná se o vyšlechtěné okrasné druhy i o původní botanické druhy. V roce 2024 proběhla dílčí revitalizace tohoto sortimentu. Ceněnou částí je i Alpinum, které představuje zmenšenou horskou krajinu. V botanické zahradě bylo vybudováno v roce 1957 a v letech 1990–2002 bylo postupně přestavěno. Ve venkovní expozici jsou dále k vidění části: Teplomilná květena severních Čech, Krkonošsko-jizerská flóra, Netřesky, Květena mokřadů, Lelníny, Rustikální zahrádka či Vřesoviště. V roce 2024 byl proveden dílčí přesun keřů v parkové části zahrady a v blízkosti záhonu kosatců byla vytvořena enkláva nektarodárných rostlin za účelem lákání a pastvy motýlů.

Během roku jsme připravili několik tematických výstav a akcí pro veřejnost:

Jablko s příběhem

Výstava se konala od 8. února do 18. února 2024. Seznamovala laickou i odbornou veřejnost s novými, ale i historickými odrůdami jablek a představila práci šlechtitelské stanice Akademie věd České republiky ve Střížovicích. Po dobu konání výstavy probíhaly řízené degustace jablek a zahrádkářská poradna.

Květy jara

Výstava, která byla zahájena 8. března 2024, nabídla návštěvníkům silný nejen vizuální, ale také čichový prožitek rozkvetlých jarních rostlin. K vidění zde byly nejen cibuloviny, jako jsou např. narcisy, modřence či tulipány, ale také další jarní květy, jako jsou macešky nebo prvosenky.

Tůně a mokřady

Výstava s názvem Tůně a mokřady byla uspořádána ve spolupráci se Společností přátel přírody – Čmelák v průběhu měsíce dubna a května.

Světový den včel

Ve spolupráci s Českým svazem včelařů byla v zahradě uspořádána oslava Světového dne včel. Během sobotního dne měli návštěvníci bohatý program, který se věnoval právě tématu včelařství. Rodiny s dětmi měly možnost navštívit včelí stezku, loutkové divadlo nebo tvořivé dílny, které nabízely aktivity s včelími produkty.

Výstava kaktusů

Výstava kaktusů byla uspořádána ve spolupráci s Klubem kaktusářů v Liberci. Od 27. května do 2. června 2024 mohli návštěvníci obdivovat pichlavou krásu rozkvetlých kaktusů, které vypěstovali kaktusáři zdejšího klubu.

Výstava kaktusů – manželé Dubnovi

Prodejní výstava kaktusů manželů Dubnových byla k vidění od 27. června do 7. července. Během těchto dnů si návštěvníci mohli dopřát prohlídku vzácných druhů kaktusů a sukulentů, které si mohli také zakoupit.

Mezinárodní den tropů

V rámci mezinárodního dne tropů byly po celý den realizovány tematické komentované prohlídky pro veřejnost. Návštěvníci tak mohli proniknout hlouběji do témat jako jsou masožravé rostliny, flóra Austrálie, zabijáci říše rostlinné nebo kaktusy. Pro nejmenší návštěvníky byla připravena jedlá prohlídka zahrady.

Crystal Valley Week 2025

Již podruhé mohla botanická zahrada zahájit ve svých prostorách poslední prázdninový týden festival skla Crystal Valley Week, který se uskutečnil od 26. do 31. srpna. V rámci výstavy, která byla součástí bohatého programu festivalu, byly prezentovány skleněné objekty manželů Vagnerových, které zpestřila celorepublikově uznávaná floristka Klára Franc Vavříková v rámci doprovodné floristické show.

Slavnosti jeřabin

Doplňkový program – jednalo se o první tvořivou dílnu pro rodiče s dětmi, na které návštěvníci poznávali různé podzimní přírodniny pod binokulární lupou a mikroskopem, vyráběli podzimní dekorace a poznávali struktury přírodnin formou sensory play.

Výstava dýní

Doplňková výstava pro zpestření návštěvy botanické zahrady, která představila různé druhy dýní v poutavém aranžmá. Součástí výstavy byla nabídka receptů na zajímavé pokrmy z různých druhů tykví.

Houby

Výstava hub ve spolupráci s místními mykology – v termínu od 4. do 6. října byla k vidění v pavilonu M výstava Houby. Součástí byla i mykologická poradna, kde mohli návštěvníci požádat o určení vlastních vzorků hub

V letních měsících probíhaly **pravidelné komentované prohlídky** pro širokou veřejnost, které se konaly zpravidla ve čtvrtek a v sobotu. Prohlídky nabízely témata Lekniny – živoucí fosílie nebo Procházka botanickou zahradou.

Odborná a publikační činnost

První akcí roku 2024 byla valná hromada Unie botanických zahrad ČR, která proběhla 17. ledna v prostředí České zemědělské univerzity v Praze. Díky ní se podařilo navázat spolupráci s ostatními členy unie, a tak v lednu 2024 proběhla např. exkurze do naší sbírky kapradin, v rámci níž jsme mohli nabídnout rostlinný materiál pro další výzkum. Počátkem května vyjeli zástupci naší zahrady na studijní cestu, během které navštívili kolegy v botanických zahradách Mendelovy a Masarykovy univerzity v Brně, následně pak zamířili do Olomouce, kde navštívili skleníky Flory Olomouc a rozárium. V srpnu se zástupci botanické zahrady zúčastnili Botanického družení. Jednalo se o neformální setkání členů unie v prostředí zámku v Kostelci nad Černými Lesy, kde byl připraven program ve formě exkurzí a přednášek.

Koncem ledna se botanická zahrada přihlásila k organizaci u Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského pro vydávání a evidenci rostlinolékařských pasů. Tato evidence má za úkol pomoci monitorovat a zabráňovat šíření karanténních škodlivých organismů v rámci Evropské unie.

V průběhu roku proběhly ve sklenících zahrady již tradiční odborné studijní exkurze pro studenty Univerzity Karlovy v Praze. V rámci rodící se spolupráce s Technickou univerzitou v Liberci jsme poprvé přivítali v zázemí našich skleníků i studenty oboru učitelství. Dále byly umožněny praxe žáků Střední školy hospodářské a lesnické ve Frýdlantě a Střední školy zahradnické Kopidlno. Na podzim jsme navíc oslovili Střední zahradnickou a zemědělskou školu Antonína Emanuela Komerse v Děčíně a začali jsme jednat o možné spolupráci v rámci plánovaných výstav.

Agentura ochrany přírody a krajiny naší organizaci udělila povolení pro Program na obnovu populace tučnice české, který by měl být uveden do procesu v následujícím roce.

Díky nové elektronické formě a pečlivému zpracování index seminum se zvýšil zájem o semenný materiál vypěstovaný v zahradě. BZ Liberec si tak upevnila své postavení mezi respektovanými zahradami na evropské úrovni.

Biologickou laboratoř se podařilo zprovoznit v základním režimu do takové míry, aby bylo možné připravovat speciální živná media cíleně pro konkrétní druhy rostlin. Jedná se o klíčový předpoklad pro záchranný program tučnice české (*Pinguicula bohemica*) a dalších druhů. Podařilo se založit kultury několika afrických druhů rosnatek (*Drosera* spp.), které rozšířily sbírku masožravých rostlin. Jedná se o druhy, které by bez podpory tkáňových kultur byly v zahradě jen těžko vypěstovány. V budoucnu je však zapotřebí investovat do dalšího moderního vybavení laboratoře, aby bylo umožněno provádět přímo v zahradě výzkum na vyšší úrovni efektivně.

Modifikací jedné ze servisních místností ve správní budově byla v roce 2024 vytvořena kultivační komora pro tkáňové kultury rostlin. Podle dosavadního zkušebního provozu se zdá, že bude vyhovovat potřebám cílových skupin BZ Liberec.

1 Edukační činnost

V roce 2024 jsme v Botanické zahradě Liberec zorganizovali širokou škálu vzdělávacích programů pro děti různých věkových kategorií. Cílem programů bylo nejen předávat znalosti o přírodě a ekologii, ale také podpořit zájem dětí o témata spojená s přírodou aktivním učením přímo v prostoru botanické zahrady.

Ledová města

V lednu 2024 se zahrada zapojila do akce Ledová města, kterou každoročně připravuje organizace Pionýr. Registrovaní návštěvníci měli možnost navštívit zahradu se zlevněným vstupným.

Příběh jablíčka – MŠ, I. st. ZŠ

Edukační program doprovázel výstavu „Jablko s příběhem“ a dětem přiblížil cestu semínka k dospělému stromu.

- únor–březen
- 410 dětí, 57 dospělých

Letem světem rybníkem I. a II. st ZŠ

Program zaměřený na význam vody a její ochrany, seznamující děti s koloběhem vody, problematikou plýtvání, metodami čištění vody a poznávání společenstva rybníka přímo v expozici mokřady.

- březen–červen, září–říjen
- 595 dětí, 54 dospělých

Vodohrátky MŠ, I. a II. tř. ZŠ.

Zábavný pohádkově-vzdělávací program o putování kapky vody s interaktivními aktivitami formou sensory play, kdy se děti setkávají s vodou v různých uskupeních a společenstvech.

- září–říjen
- 237 dětí

Poklady lesa

Interaktivní stezka seznamující děti s lesními ekosystémy a základními druhy hub.

- říjen–listopad
- 1208 návštěvníků

Procházka botanickou zahradou

Komentované prohlídky s důrazem na botanické zajímavosti.

- březen–listopad
- 146 dětí, 11 dospělých (květen–červen)

Vánoce v pavilonu tropů

Program plný vůní a chutí spojený s tropickými rostlinami, které jsou neodmyslitelnou součástí vánoční atmosféry.

- listopad–prosinec
- 777 dětí

Letní botanický camp

První ročník letního botanického tábora se zaměřením na badatelské aktivity, experimenty a přírodovědné hry.

- 19 dětí ve dvou turnusech

Aktivity edukačního oddělení navštívilo za rok 2024 celkem 3514 dětí.

Malý botanik

Od září 2024 rozšířilo edukační oddělení svou nabídku o volnočasový kroužek Malý botanik, který je určen pro děti I. st. ZŠ. Na kroužek se přihlásilo 9 dětí, které pravidelně navštěvují botanickou zahradu a věnují se badatelským, výtvarným a vědeckým činnostem v prostředí zahrady.

V listopadu 2024 edukační oddělení uspořádalo ve spolupráci s Centrem pro zdravotně postižené Libereckého kraje Vánoční workshop pro seniory. Náplní tvořivého dopoledne byla výroba adventních dekorací. Workshopu se zúčastnilo 10 klientů.

2 Marketing

Marketingové aktivity zahrnovaly propagaci akcí na sociálních sítích, spolupráci s regionálními médii a tvorbu informačních materiálů pro návštěvníky.

Součástí činnosti marketingového oddělení bylo v roce 2024 vypsání soutěže o novou vizuální identitu Botanické zahrady Liberec. Soutěž byla organizována ve spolupráci s Czechdesign a přihlásilo se do ní 47 designérů a grafických studií. Na konci roku byl vybrán vítěz – grafické studio Sudetype ve spolupráci s Mjolk architects.

III Vyhodnocení finančního hospodaření organizace

A Výnosy organizace, zhodnocení vývoje

Liberecký kraj vyčlenil ve svém rozpočtu na provoz Botanické zahrady v roce 2024 částku ve výši 23 287 391 Kč. Částka byla závazně členěna na odpisy svěřeného majetku ve výši 3 295 307 Kč a příspěvek na provoz ve výši 19 992 084 Kč. Stejně jako předchozí rok byla část příspěvku na provoz přímo vyčleněna na pokrytí nákladů spojených se spotřebou elektrické energie a plynu. Dále byl proveden nařízení odvod z fondu investic ve výši 3 081 996 Kč.

Organizace využila v roce 2024 neinvestiční příspěvek od zřizovatele ve výši 18 148 702 Kč. Vlastní výnosy (ze vstupného) dosáhly výše 7 287 121 Kč. Výnosy ze vstupného mají v posledních letech rostoucí tendenci. Oproti roku 2023 se tyto výnosy zvýšily o necelých 370 000 Kč. Dále organizace obdržela pojistné plnění na základě škodních událostí ve výši 64 242 Kč. Botanická zahrada v roce 2024 nabyla dědictví po soukromé osobě ve výši 594 173 Kč. Další část vlastních výnosů tvořila např. pojistná plnění pojišťoven. Vlastní výnosy v hlavní činnosti organizace dosáhly v roce 2024 částky 8 267 621 Kč.

Návštěvnost si v porovnání s předchozími lety uchovala vzrůstající trend. Botanickou zahradu navštívilo v roce 2024 přes 76 tisíc návštěvníků. Podíl na výsledku má činnost marketingového a edukačního oddělení, kdy pořádané edukační programy a akce pro veřejnost pomáhají nalákat do zahrady návštěvníky, kteří by do zahrady na běžnou prohlídku nedorazili. Vývoj návštěvnosti a porovnání v letech ukazuje následující tabulka:

Vývoj návštěvnosti a porovnání v letech

rok	návštěvnost	vnější vlivy
2019	61 709	normál
2020	40 391	vládní opatření Covid
2021	36 024	vládní opatření Covid
2022	62 505	normál
2023	69 807	zavedení elektronického vstupného, permanentních vstupenek, edukačního oddělení, marketingové aktivity
2024	76 808	normál

B Náklady organizace

Vzhledem příznivému vývoji příjmů ze vstupného nemusela Botanická zahrada zapojit čerpání fondů, jak bylo původně plánováno.

Hlavní nákladovou položkou jsou pro organizaci mzdové náklady, které v roce 2024 dosáhly částky 15 589 753 Kč. Náklady na spotřebované energie činily 6 294 613 Kč. Zasmluvněné výdaje na zajištění provozu (např. zabezpečení EPS, poplatky za programy, provoz plynové kotelny, provoz webových stránek, odvoz odpadů, servis výtahů, pravidelné revize) představují částku přibližně 1 000 000 Kč.

V průběhu roku byly realizovány opravy, z nichž nejvýznamnější byly: výměna čerpadla podlahového vytápění v pavilonu leknínů a řídicí jednotka měření a regulace do tohoto pavilonu, oprava ventilátorů v pavilonech H a I, výměna frekvenčního měniče v pavilonu H, výměna ozubených tyčí pro vzduchy. Dále bylo nahrazováno staré a již špatně funkční zařízení a vybavení pro každodenní provoz organizace. Byla vybudována počítačová síť s možností společného úložiště a vytvořen rezervační systém pro oddělení marketingu a edukace. Do celého areálu byla zavedena wifi.

Podrobný rozbor mzdových nákladů ukazuje následující tabulka:

Zaměstnanci, mzdové a osobní náklady

ř.	2023	2024
1 průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců	26	25,47
2 mzdové náklady (bez OON) celkem	10 769 433	10 891 155
3 čerpání fondu odměn na mzdy	0	0
4 ostatní osobní náklady (OON)	26 000	635 772
průměrná měsíční mzda zaměstnance v Kč		
bez FO (ř. 2 : ř. 1 : 12)	34 517,41	35 634
včetně FO ((ř. 2 + ř. 3) : ř. 1 : 12)	34 517,41	35 634
zákonné zdravotní pojištění	948 629	1 352 659
zákonné pojištění na sociální zabezpečení	2 580 988	3 634 219
povinný příděl do FKSP (2% 2023, 1% 2024)	211 027	121 280

C Plnění soustavy ukazatelů

Plnění soustavy ukazatelů zobrazuje následující tabulka:

	SR	UR	skutečnost
neinvestiční příspěvek na odpisy dlouhodobého majetku kraje	3 295 310	3 295 307	3 295 307
neinvestiční příspěvek na provoz organizace	18 272 084	19 992 084	18 148 703
limit prostředků na platy / podíl mimotarifních složek platu	16 823 835	16 823 835	15 589 754
použití prostředků rezervního fondu	286 000	600 000	0
použití prostředků invest. fondu na opravy a údržbu nemovitého majetku kraje	500 000	600 000	0
použití prostředků fondu odměn			
limit výdajů na pohoštění	20 000	20 000	14 138
počet zaměstnanců organizace	27	27	25,47

Odvod z investičního fondu do rozpočtu Libereckého kraje činil 3 081 996 Kč.

Hospodářský výsledek organizace v hlavní činnosti byl nulový. Skladbu nákladů a výnosů dle jednotlivých účtových skupin ukazuje následující tabulka:

	skutečnost 2023	SR 2024	UR 2024	skutečnost	%
náklady celkem	26 904 513	29 245 509	33 017 950	29 831 909,57	90,35
spotřebované nákupy	6 383 301	6 300 000	8 570 000	7 362 926,76	85,92
služby	2 086 039	2 445 000	3 622 999	3 134 389,32	86,51
osobní náklady	14 680 940	16 823 835	16 823 835	15 589 753,62	92,66
daně a poplatky	3 000	4 600	3 810	2 040,00	53,54
ostatní náklady	26 764	26 764	50 000	51 565,84	103,13
odpisy, rezervy a opravné položky	3 724 424	3 645 310	3 945 306	3 689 941,90	93,53
finanční náklady	44		2 000	1 292,13	64,61
náklady na transfery					
daň z příjmů					
výnosy celkem	26 904 513	29 245 509	33 017 950	29 831 909,57	90,35
výnosy z vlastních výkonů a zboží	6 922 500	6 000 000	6 850 560	7 287 121,55	106,37
ostatní výnosy	64 242	1 678 119	2 180 000	980 499,36	44,98
finanční výnosy	11		100 000	120 278,82	120,28
výnosy z transferů	19 917 759	21 567 390	23 887 390	21 444 009,84	89,77
hospodářský výsledek	0	0	0	0	

E

Finanční vypořádání příspěvků, dotací a návratných finančních výpomocí

Botanická zahrada v roce 2024 získala k provoznímu příspěvku od zřizovatele účelové příspěvky:

Generel rozvoje Botanické zahrady Liberec	1 000 000 Kč
Přesklení pěstebních skleníků č. 8, 9, 10	2 160 000 Kč
Nová vizuální identita Botanické zahrady Liberec	600 000 Kč

Doplňková činnost

V roce 2024 tvořil hlavní příjmy v rámci doplňkové činnosti doplňkový prodej drobných předmětů – pohlednic, magnetek, turistických známek či vizitek. Dlouhodobě se nedaří prodávat ve větším objemu knižní publikace, které vydala Botanická zahrada ještě před převedením na nového zřizovatele. Knihy jsou v celkové hodnotě přes jeden milion korun. V příštích letech se pokusíme jejich prodej zatraktivnit, ale i tak počítáme s postupným odpisem. Hospodářský výsledek v doplňkové činnosti činil 158 726,81 Kč.

F **Stavy peněžních fondů**

V roce 2024 organizace nečerpala rezervní ani investiční fond. Pohyby prostředků na fondech zachycují následující tabulka:

	stav k 31. 12. 2023	stav k 31. 12. 2024	příděl ze zlepšeného hospodářského výsledku roku 2024	stav po přidělu (sl. 2+3)
	1	2	3	4
rezervní fond tvořený ze zlepšeného hospodářského výsledku	9 383,33	58 740,07	126 981,45	185 721,52
rezervní fond z ostatních titulů	911 027,83	2 791 027,83		2 791 027,83
fond reprodukce majetku / investiční fond	7 338 590,98	7 309 538,48		7 309 538,48
fond odměn	378 030,11	378 030,11	31 745,36	409 775,47
fond kulturních a sociálních potřeb	740 825,30	616 694,50		616 694,50
celkem	9 377 857,55	11 154 030,99	158 726,81	11 312 757,80

Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán zejména na příspěvek na stravování zaměstnanců, dále na peněžité dary při životních výročích a prvotním odchodu do důchodu a příspěvek na rekreaci.

G **Inventarizace**

V průběhu inventarizace nebyly jištěny žádné zásadní nedostatky v evidenci či uskladnění majetku. Na základě výsledků fyzické inventury bude i v dalších letech docházet k postupné obměně již dosluhujícího vybavení.

	018 DDNM	021 stavby	022 SHMV	028 DDHM	031 pozemky	032 kulturní předměty
stav k 1. 1. 2024	68 177	199 542 573	8 207 052	4 677 574	1 036 772	1 014 078
přírůstky	pořízení nákupem	7 805	53 967	362 139		159 050
	technické zhodnocení	40 857				
	přírůstky celkem	7 805	40 857	53 967	362 139	159 050
úbytky	likvidace majetku		76 450	341 066		
	úbytky – celkem		76 450	341 066		
stav k 31. 12. 2024	75 982	199 583 430	8 184 568	4 698 648	1 036 772	1 173 128

H **Výsledky kontrol**

V roce 2024 se v Botanické zahradě neproběhly žádné kontroly.

IV Zhodnocení roku 2024 v Botanické zahradě Bc. Václavem Lenkem, ředitelem organizace

Rok 2024 do Botanické zahrady přinesl první sezónu s uceleným plánem akcí pro veřejnost, které přilákaly nové návštěvníky a přispěly k oživení sezóny. V edukaci jsme zaznamenali výrazný posun – nově vzniklé edukační oddělení Edulis si velmi rychle našlo své publikum. Připravené programy pro školy, které probíhaly přímo v prostorách zahrady, vzbudily zájem pedagogů i žáků a liberecká botanická zahrada se tak začala prezentovat jako místo živé výuky v přírodním prostředí.

Postupně jsme pokračovali v práci přípravy generelu rozvoje Botanické zahrady. Významně nám v tom pomohla studie manželů Krejčířkových, která nám ukázala silná a slabá místa naší zahrady. Následovala spolupráce s Ing. arch. Petrem Šichtancem, kde jsme zformulovali požadavky nutné pro budoucí rozvoj a plány v organizaci. Tento dokument určí dlouhodobý směr rozvoje zahrady s ohledem na omezený prostor i historický charakter areálu.

V rámci oprav a technických zásahů se podařilo realizovat důležitou modernizaci osvětlení mořských akvárií. Původní zářivkové osvětlení bylo nahrazeno speciálními LED světly. Tato významná obměna byla umožněna díky finančním prostředkům z dědictví po paní Janě Fischerové, za což jí patří náš upřímný dík i vzpomínka. Moderní osvětlení nejen zlepšilo podmínky pro chované mořské organismy, ale přineslo i kvalitativní posun v prezentaci akvárií pro návštěvníky. V dalších letech plánujeme obdobnou modernizaci i u osvětlení sladkovodních akvárií.

Velkým krokem vpřed byla soutěž na novou grafickou identitu botanické zahrady, která proběhla pod odbornou záštitou organizace Czechdesign a díky mimořádným financím od zřizovatele. Vítězný návrh od studií Sudetype ve spolupráci s Mjolk architects představil promyšlený a vizuálně silný koncept, který jsme s nadšením přijali. V následujících letech nás tak čeká jeho postupné zavádění do každodenního fungování zahrady – nejen ve formě nové grafiky a písma na webu a tiskovinách, ale také v podobě jednotného značení, informačních prvků a mobiliáře.

Ne všechny plánované kroky se však podařilo zrealizovat. První etapa rekonstrukce skleníků musela být odložena – narazili jsme na problémy s neúplnou technickou dokumentací a současně na fakt, že se jedná o velice specifický segment trhu. Přes to se povedlo postupně získat potřebné podklady, aby došlo k realizaci v následujícím roce.

I když nejdou realizovat všechny ideje a úkoly tak rychle, jak bych si představoval, vnímám zvenku pozitivní odezvu, která dává tušit, že směr, kterým se snažím zahradu směřovat je správný. Co tedy říci na konec? Děkuji celému týmu zaměstnanců, který se i přes různé nesnáze staral a pečoval každodenně o sbírky, zajišťoval veškerý provoz a vymýšlel aktivity pro veřejnost. Zároveň děkuji i našim návštěvníkům, školám a příznivcům, kteří nám svou přízní dávali najevo, že cesta, po které jsme se vydali, měla a má smysl.

Příloha A: Organizační struktura

Příloha B: Hlavní činnost – plnění rozpočtu

Organizační struktura Botanické zahrady - LK, příspěvková organizace, k 1. 8. 2024.

B Hlavní činnost – plnění rozpočtu

26

	skutečnost 2023	SR 2024	UR 2024	skutečnost	%
náklady celkem	26 904 513	29 245 509	33 017 950	29 831 909,57	90,35
spotřebované nákupy	6 383 301	6 300 000	8 570 000	7 362 926,76	85,92
501 spotřeba materiálu	815 481	700 000	1 250 000	1 068 313,75	85,47
502 spotřeba energie (teplo, voda, plyn, el. energie)	5 567 820	5 600 000	7 320 000	6 294 613,01	85,99
503 spotřeba jiných neskladovatelných dodávek					
504 prodané zboží					
506 aktivace dlouhodobého majetku					
507 aktivace oběžného majetku					
508 změna stavu zásob vlastní výroby					
služby	2 086 039	2 445 000	3 622 999	3 134 389,32	86,51
511 opravy a udržování	393 182	400 000	650 000	550 569,65	84,70
512 cestovné	13 225	25 000	60 000	56 062,21	93,44
513 náklady na reprezentaci	9 662	20 000	20 000	14 138,22	70,69
516 aktivace vnitroorganizačních služeb					
518 ostatní služby	1 669 970	2 000 000	2 892 999	2 513 619,24	86,89
osobní náklady	14 680 940	16 823 835	16 823 835	15 589 753,62	92,66
521 mzdové náklady	10 795 433	12 298 180	12 298 180	11 526 927,00	93,73
524 zákonné sociální pojištění	3 586 230	4 225 655	4 225 655	3 844 068,00	90,97
525 jiné sociální pojištění					
527 zákonné sociální náklady	299 277	300 000	300 000	218 758,62	72,92
528 jiné sociální náklady					
daně a poplatky	3 000	4 600	3 810	2 040,00	53,54
531 daň silniční					
532 daň z nemovitostí					
538 jiné daně a poplatky	3 000	4 600	3 810	2 040,00	53,54
539 vratky nepřímých daní					
ostatní náklady	26 764	26 764	50 000	51 565,84	103,13
541 smluvní pokuty a úroky z prodlení					
542 jiné pokuty a penále					
543 dary a jiná bezúplatná předání					
544 prodaný materiál					
547 manka a škody					
548 tvorba fondů					
549 ostatní náklady z činnosti	26 764	26 764	50 000	51 565,84	103,13
odpisy, rezervy a opravné položky	3 724 424	3 645 310	3 945 306	3 689 941,90	93,53
551 odpisy dlouhodobého majetku	3 295 315	3 295 310	3 295 307	3 306 816,00	100,35
552 prodaný dlouhodobý nehmotný majetek					
553 prodaný dlouhodobý hmotný majetek					
554 prodané pozemky					
555 tvorba a zúčtování rezerv					
556 tvorba a zúčtování opravných položek					
557 náklady z vyřazených pohledávek					
558 náklady u drobného dlouhodobého majetku	429 109	350 000	649 999	383 125,90	58,94
finanční náklady	44		2 000	1 292,13	64,61
561 prodané cenné papíry a podíly					
562 úroky					
563 kurzové ztráty	44		2 000	1 292,13	64,61
564 náklady z přecenění reálnou hodnotou					
569 ostatní finanční náklady					
náklady na transfery					
571 náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery					
572 náklady vybraných místních vládních institucí na transfery					
575 náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů					
daň z příjmů					
591 daň z příjmů					
595 dodatečné odvody daně z příjmů					

	skutečnost 2023	SR 2024	UR 2024	skutečnost	%
výnosy celkem	26 904 513	29 245 509	33 017 950	29 831 909,57	90,35
výnosy z vlastních výkonů a zboží	6 922 500	6 000 000	6 850 560	7 287 121,55	106,37
601 výnosy z prodeje vlastních výrobků					
602 výnosy z prodeje služeb	6 922 500	6 000 000	6 850 560	7 287 121,55	106,37
603 výnosy z pronájmu					
604 výnosy z prodaného zboží					
609 jiné výnosy z vlastních z vlastních výkonů					
ostatní výnosy	64 242	1 678 119	2 180 000	980 499,36	44,98
641 smluvní pokuty a úroky z prodlení					
642 jiné pokuty a penále					
643 výnosy z vyřazených pohledávek					
644 výnosy z prodeje materiálu					
645 výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku					
646 výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků					
647 výnosy z prodeje pozemků					
648 čerpání fondů		764 119	1 200 000		0,00
649 ostatní výnosy z činnosti	64 242	914 000	980 000	980 499,36	100,05
finanční výnosy	11		100 000	120 278,82	120,28
662 úroky			100 000	119 289,76	119,29
663 kurzové zisky	11			989,06	
664 výnosy z přecenění reálnou hodnotou					
665 výnosy z dlouhodobého finančního majetku					
669 ostatní finanční výnosy					
výnosy z transferů	19 917 759	21 567 390	23 887 390	21 444 009,84	89,77
672 výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	19 917 759	21 567 390	23 887 390	21 444 009,84	89,77
hospodářský výsledek	0	0	0	0	

